

det for den store Almeenhed, for Befolkningen i dens Heelhed har en ikke ringe Betydning, at der er en stor Mængde Eiendomme rundt omkring i Landet, som mod en forholdsvis ringe Capital kunne komme i deres Besiddelse. Det, at der er Eiendomme, hvorpaa der hviler en saadan Forpligtelse, saaledes, at man for en mindre Capital kan faae et forholdsvis større Jordsmøn til sin Disposition og Raadighed, har for mig en ikke ringe Betydning, naar jeg tager Hensyn til Folkets Interesse i sin Heelhed. Det er det One, og det Andet er, at det er en Erfaring, som de ærede Medlemmer meget godt kjende, at den Mand, der f. Ex. i 1830 havde 100,000 Rd., var en ganske anderledes holden Mand end den, som nu har 100,000 Rd.; men hvad vil det sige? Det vil sige, at Pengenes Værdi tager af; men derimod er det klart, at den Mand, der i 1830 kjøbte og kjøbte en Eiendom fornuftigt for 100,000 Rd., vil være en meget holden Mand nu. Det er vel paa ingen Maade min Mening, at Penge altid gaar ned, og at Eiendomme gaar op; der er en vis Fluctuation, og under visse Forhold er det behageligere at have Penge end Eiendomme; men vil man undersøge Forholdene i det Store, vil man finde, at Bølgegangen bestandig gaar opad, saaledes at den, der har Jordeiendomme eller Indtægter af Jordeiendommens Producter, vil være bedst faren, og vil bedst kunne følge med Tidens Udsvælgning. Det har altsaa sin store Betydning for Staten, eller hvad der egentlig her især kommer i Betragtning, forsaavidt jeg staaer her som Kirke- og Undervisningsminister, for de mange Embedsmænd, der høre under Kirke- og Undervisningsministeriet, at ikke efterhaanden de Værdier, som ere henlagte til bestemte Diemed, skulle formindskes saaledes, at de ikke kunne opfylde deres Formaal, idet Pengene nemlig svinde mere, medens man derimod havde kunnet fremme disse forskjellige Diemed, dersom man havde beholdt Kornindtægten. Ærede Medlemmer ville maaskee sige: Godt, men sælg, sælg fornuftig, sørg for, at Eienderne blive realiserede paa fornuftig Maade, anvend dernæst Pengene paa hensigtsmæssig Maade, da bruges ikke den hele Rente hvert Aar, men

der kan lægges op. Dette har imidlertid sine Betænkkeligheder; der opstaaer Lyfter, hvorpaa jeg dog ikke nu skal komme ind; men, mine Herrer! dersom jeg i Diebliffet efter en, som jeg tilstaaer, kun foreløbig Overveielse, skulde erklære, hvorvidt jeg er tilbøielig til at arbejde herpaa, vilde det meget væsentligt berøve paa, hvorvidt jeg blev besøiet til, for de Penge, jeg fik ind, at købe Jord; dersom jeg blev besøiet dertil, kunde jeg gaae meget videre. Jeg taler ikke om alene at købe Jord her i Landet, men hvorfor skulde man ikke kunne købe i de tilgrændsende Lande i Skaane, i Slesvig? Det er lidt Nyd, men slet ikke Andet; thi man kan accurat lige saa godt herfra bestyre Eiendomme i Skaane, som Eiendomme, der ligge i Jylland. Der er ikke det Mindste iveien derfor, og som de ærede Medlemmer vide, kan der endnu gjøres meget gode Handel. Det er en Misforstaaelse at troe, at Eiendommen er dreven op til saa stor en Høide. Giv mig Penge i Hænder, saaledes at jeg kan betale contant, og ikke behøver at købe den første den bedste Eiendom, der er tilfals, men kan vente, til jeg kan faae en, der convenerer mig, saa skal jeg nok gjøre en god Handel. — Nu komme vi til Vædringsforlaget under Nr. 25 paa Vædringsforlagslisten, der bestemmer: „De til Udredelse af Folkekirkens Præsters Lønning hidtil henlagte Midler og sammes Anvendelse optages paa Statsregnskabet for 1870—71 og fremtidige Finantslovsforslag“. Der kan rigtignok siges Meget herom. Jeg vil allerførst bemærke, at det er et eiendommeligt Forhold, at man skal aflægge Regnskab for Noget, som slet ikke er gaaet gennem Ens Hænder; man forlanger her, at Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet skal aflægge Regnskab for alle de Tiender og Indtægter, som kunne komme af Præstegaardene, hvorefter dette Regnskab skal revideres af Revisionen for Regnskabsaaret 1870—71. Det er dog Noget, man sjældent eller rettere sagt aldrig forlanger, at en Mand skal aflægge Regnskab for Ting, som slet ikke passere gennem hans Hænder, blot fordi de angaa hans Underordnede. Dette skal jeg iøvrigt ikke dvæle ved, da det jo har mindre at betyde, men der er en Hovedbetragtning, jeg ønsker at fastholde, og